

Sb. z. a n. jest určen k podpoře podniků, jichž účelem jest chrániti vlastnictví nemovité proti škodám vodním nebo zvýšiti výnosnost pozemků odvodňováním a zavodňováním a jichž provedení jest ve prospěchu veřejném (§ 1.). Podnik má býti zvláštním zemským zákonem buď prohlášen za podnik, jenž nákladem zemským proveden býti má, nebo za podnik, jež provésti mají určité okresy, obce neb družstva vodní za příspěvní země. (§ 4.)

Z toho plyne, že příspěvky z melioračního fondu (nehledě k menším v § 12. zmíněným subvencím) mohou býti propůjčeny jen podnikům co takovým a nikoli jednotlivému konkurenčním faktoru a to jen pod tou podmínkou, že se strany země jest podnik rovněž podporován.⁸⁾

§ 46. Zřízení nuceného družstva k provedení ochranných staveb.

Bývají-li osady neb polohy (trati) opět a opět zatopeny aneb jinými škodami vodními zastíženy, ustanoví zákonodárstvo zemské v každém případě, zda-li má, nehledíc k tomu, že účastníci nesvolují opatřenu býti, by se společenstvo zřídilo, aneb zdali jiným způsobem o provedení staveb má býti pečováno, zvláště vyplacením příspěvků aneb záloh z prostředků země neb obce.

Dle §§ 43. a 45. v. z. a § 413. o. o. z. jest právem vlastníka pobřežního pozemku, aby svůj majetek provedením ochranných pobřežních staveb chránil a jest ponecháno libovůli vlastníka s výjimkou případu, uvedeného v druhém odstavci § 45., chce-li práva toho použiti či nikoliv. Jedná-li se však o ochranu celých tratí pobřežních pozemků před dravými účinky vody, resp. o ochranu před periodickými záplavami celých krajin, není předpisu zákonného o tom, který právní subjekt měl by pečovati o provedení jak krajně důležitých, tak zpravidla i velice nákladných staveb ochranných.

Stát ani země nemá k stavbám takovým zákonné povinnosti a obec může býti nanejvýš dle § 97. ob. zř. nucena k tomu, aby provedla místně policejní opatření, nutná k ochra-

⁸⁾ Srov. Budw. 9742 ai 1896.

ně majetku a osoby. Pro širší okruh působnosti nestačí však uvedený předpis nehledě ani k tomu, že nezřídka zaujímá inundační (zaplavované) území obvod několika obcí.

Pro podnikání tohoto druhu zbývala by jediné cesta spojení se účastníků ve vodní družstvo ať již na základě dobrovolné úmluvy, ať výrokem vodoprávního úřadu na základě usnesení většiny účastníků.

Nedojde-li k utvoření se ani družstva dobrovolného, ani družstva s členstvím nuceným, vyhrazeno jest zákonodárství zemskému, aby bez ohledu na nedostávající se svolení účastníků utvořeno bylo vodní družstvo nucené speciálním zákonem zemským pro určitý případ.

Podobného zákona zemského dosud vydáno nebylo.

Mimo utvoření nucených družstev může býti od případu k případu speciálním zemským zákonem určeno, že úhrada nákladů spojených s provedením ochranných staveb má býti podpořena příspěvky neb zálohami z prostředků zemských neb obecních.

§ 47. Pozemky bez pána v oblasti ochranného družstva vodního.

Jsou-li pozemky, byvše puštěny, nyní bez pána, a jsou-li položeny v mezích ochranného a upravovacího společenstva, náleží povinnost, k vodním stavbám ochranným a upravovacím přispívat, na společnost potud, pokud pozemky zůstanou ničí.¹⁾

Bylo již při §§ 26. a 44. obšírněji vysvětleno, že vzdáním se vlastnictví (derelikcí) určitého vodního díla nepřestává povinnost dosavadního vlastníka k určitým upravovacím, čistícím a udržovacím pracím aspoň potud, že nynější stav nesmí býti na újmu veřejnému zájmu a nabytým právům třetích osob. Tento závazek k udržování a čištění děl týká se ovšem staveb již zřízených, jest tudíž jen konsekvencí závazku již existujícího, na díle dle § 26. lpícího.

Naproti tomu nelze však uložití vlastníku pozemku, jestliže se pozemku toho derelikcí zbaví, což posouditi nutno dle norem občanského zákona (§ 444.), aby přispíval k dílům,

¹⁾ herrenlos.